

Lihamyöly

MARKKU MIELONEN

LIHAMYLLY

Markku Mielonen

L I H A M Y L L Y

© 2023, Markku Mielonen

Kannen suunnittelu ja toteutus: Mielonen, Minna

Sisuksen taitto: Kesäniitty, Orvokki

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978–952–33–0338–6

Kiilumavaaran kunta

Röykyn kunta

Kirkko +

Pappila

Lähikauppa

Mökki

Riuku-

lampi

Siviä ja Sella

Into ja Iisakki

Riukupuro

Riuku-
silta

Ilona

Orvokki-täti

Röykkysuo

Röykkylampi

Mökki

Kasvima

Kilvanajopaikka

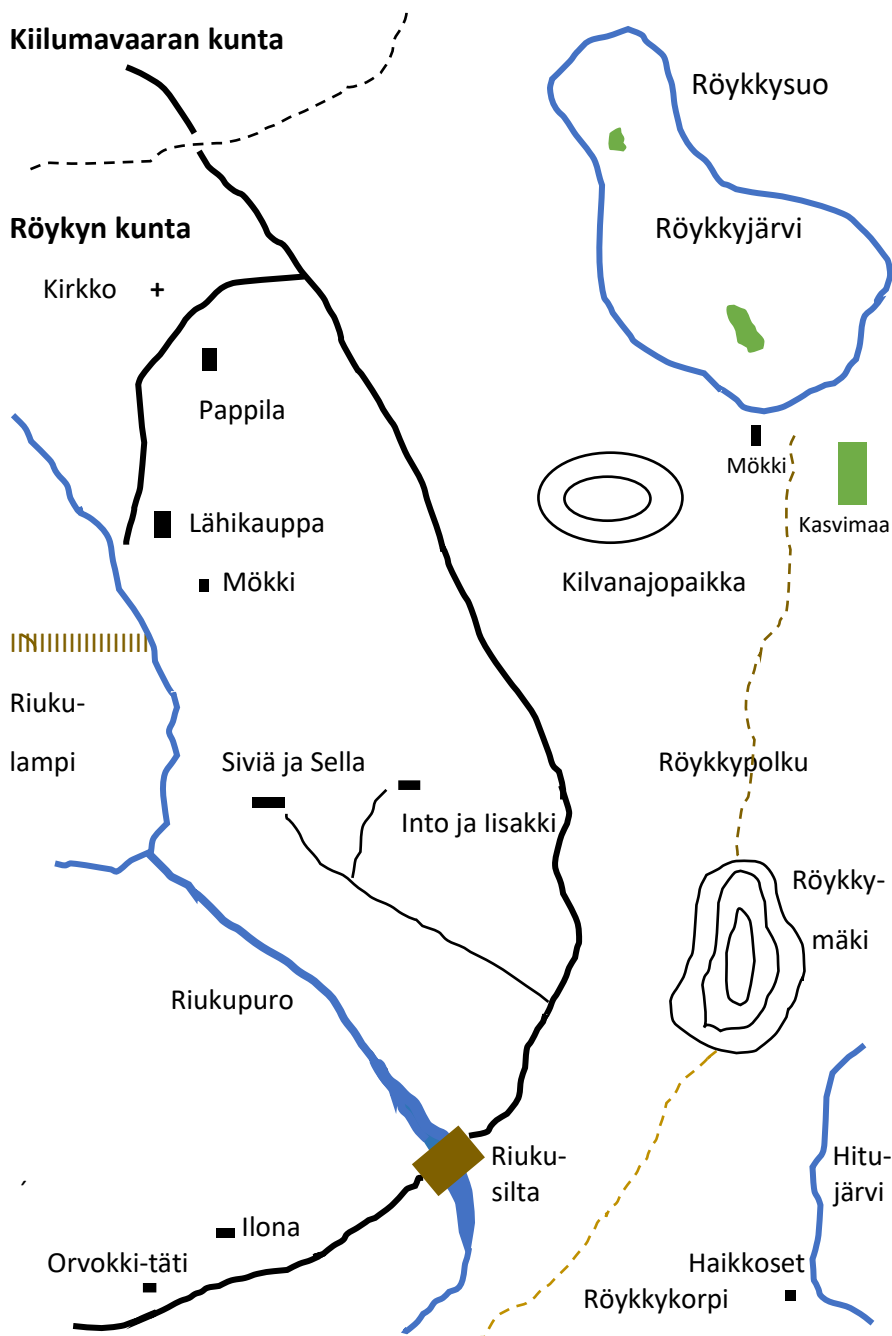
Röykkypolku

Röykkymäki

Hitu-
järvi

Haikkoset

Röykkylampi

1. LUKU

Koko yön on satanut kaatamalla. Sateen jälkeen aurinko on nous-
sut miltei polttavana ja orastava ruoho on kuivahtanut hetkessä. Siviä istahtaa siskonsa Sellan kanssa ison eteisen portaille. Hikikar-
palot pyörivät siskosten kasvoilla muodostaen lopulta pienen puron. Siskokset ovat ottaneet päästään pois huivit ja leyhyttelevät niillä kas-
vojaan.

– Onneksi teimme aamutyöt viileämpään aikaan, Siviä toteaa. –
Tässä käy pieni tuulenvire. Miehemme olivat oikeassa, kun rakensivat
viime kesänä tämän uuden eteisen. Suunnitellessaan sitä lisäkki pe-
rusteli, että koko suvun on sovittava portaille valokuvaushetkeksi
viettäessämme kesällä peräti kahdet juhlat. Muistatko miehesi kan-
nanoton uuden eteisen rakentamiseen? Siviä kysyy siskoltaan.

– Muistan toki, kuinka Into ajatteli meidän parastamme. Hän kat-
soi lempeästi pilke silmäkulmassaan sanoessaan, että hoidettuaan aa-
mulla karjan vaimot voivat huilata vaikka pitkällään avarassa etei-
sessä. On meillä huomaavaiset aviopuolisot. Hulppean katonkin ra-
kensivat portaiden suojaksi, Sella huokaa.

– Muistat varmasti, kuinka suku arvosteli uutta eteistä. Etenkin
tätimme mies moitti sitä turhan isoksi. Ei hän tykännyt siitäkään, kun
miehemme maalasivat vuorilaudat valkoisiksi. Olisi mukamas har-
maat laudat sopineet paremmin hirsiseiniin. Äiti antoi minulle sel-
kään, kun sanoin pienenä tädin miestä Kelteriksi. Seuraavana päivänä
hän kysyi, miksi kutsuin miestä sillä tavalla. Perustelin sanomistani,
että miehellä on niin iso mahan kelteri, etteivät sanat sovi tulemaan.

Kelteri on edelleen melko röykeä. Miestemme juhliessa kolmeakymmentäviittä vuottaan ja kuukautta myöhemmin meidän kolmekymmeniisivuotisjuhlissamme Kelteri nappasi juhlista lähtiessään täytekakun kainaloonsa. Ei edes kiitoksia sanonut, Sella tuhahtaa.

– Mitäs pienistä välitämme! Meitä tuntuu onni potkaiseen – saimme parhaat mahdolliset miehet. Jo kansakouluajoilta asti olimme kiinnostuneita naapurin pojista – Intosta ja Iisakista. Ja tykkääminen oli molemminpuolista, Siviä muistelee. Muistan kuin eilisen päivän, kuinka toiset pojat kiusasivat meitä. Kiusaaminen loppui alkuunsa, kun Iisakki ja Into nakkasivat kiusaajat opettajan vessaan ja laittoivat varmuudeksi ison männynkarahkan pöngäksi ovelle. Koulun päättymiseen oli kaksi viikkoa aikaa. Iisakki ja Into saivat tempauksestaan jälki-istuntoa viikon verran. Oli pojilla istumista kaksi tuntia joka koulupäivän jälkeen. Kaiken kukkuraksi opettaja uhkasi pudottaa Iisakin ja Inton käytösnumeroa.

– Oli perjantai, pojilla alkoi viimeinen kaksituntinen, Siviä jatkaa. – Olin silloin järjestäjänä. Opettaja täytti päiväkirjaa, kun luokan ovi aukaistiin koputtamatta. Opettaja nuhteli heti tulijaa. Sanoi hyviin tapoihin kuuluvan koputtaa oveen. Tulija oli poikien isä Tahvo. Tahvo tuli verkkaisesti sisään. Hän sanoi, että Iisakki ja Into voisivat mennä kotiin, eikä heidän tarvitsisi tulla seuraavalla viikolla kouluun. Seuraavan viikon tunnit oli kuulemma kuitattu kuluvalla viikolla. Pojat lähtivät iloisina ja huiskauttivat minulle kättään. Opettaja alkoi hermostua Tahvolle. Tahvo kysyi, minkä pahan pojat olivat tehneet. Opettaja kertoi, kuinka pojat olivat työntäneet puoliväkisin monta muuta poikaa vessaan ja siirtäneet vielä ison puunkarahkan ovea vasten estääkseen näiltä ulospääsyn. Tahvo oli itse rauhallisuus ja katseli tyynesti maisemia ikkunasta. Hän katsahti opettajaan ja kysyi, tiesikö tämä, minkä takia pojat toimivat sillä tavalla. Opettaja valahti istumaan kasvot punaisina tajutessaan, että totta tosiaan, Iisakki ja Into olivat suojelleet Siviää ja Sellaa.

– Tehdessään lähtöä Tahvo kääntyi ovelta leppoisa ilme kasvoil-
laan ja pyysi opettajaa tuomaan todistukset pojille henkilökohtaisesti.
Tahvo muistutti, että käytöksen kohdalle pitää muistaa laittaa kym-
menen ja plusmerkki perään. Näimme omin silmin, että Iisakin ja In-
ton koulutodistuksissa – yllätys, yllätys – käytösnumero oli Tahvon
esityksen mukainen. Sen jälkeen toiset pojat eivät enää meitä kiusan-
neet, Siviä hymyilee.

– Näin keväisin, kun lehti ei ole täysikasvuinen, puolisoidemme
kotipaikka näkyy koivujen lomasta. Meidän ja miestemme vanhem-
mat tekivät paljon yhteistyötä. Muistan, kuinka he purkivat raja-aidat,
kun menimme kihloihin. Karjat laidunsivat samoissa aituksissa ja
menivät aamu- ja iltalypsyä varten omiin pihapiireihinsä. Pohdimme
pitkään, kumpaan kotiin menisimme yhteistä taivalta aloittamaan.
Sinä ratkaisit asian. Sanoit meidän rakennuksemme olevan puoli met-
riä miestemme kotia pidempi. Olisimme sopineet miestemme kotiin-
kin. En oikein tajua, miksi asuinrakennukset on tehty valtavan isoiksi.
Mistäpä sitä tietää, miten runsaasti meille siunaantuu lapsia, Sella
pohtii.

– Mehän pidämme lapsista. Jos vaikka kaksosia syntyy, kun me
olemme kaksoset ja miehemme ovat myös kaksosia. Heidän lapsuu-
denkotinsa ei ole pitkiä aikoja tyhjillään. Oli oiva ajatus Iisakilta lu-
vata talo romanien levähdyspaikaksi. Etenkin Akseli käy vaimonsa
kanssa siellä usein. Oleskellessaan talossa talvella he nostavat lipun
eteisen oven pieleen merkiksi, ettei muiden tarvitse silloin huolehtia
talon lämmityksestä. Akselin vaimo on hurjan hyvä leivänpaistaja.
Joka paistopäivä tuo meille muutaman leivän. On taas syksyllä jänni-
tettävää, onko papin vai Akselin hevonen nopeampi. Viitenä vuotena
ovat tulleet täsmälleen yhtä aikaa maaliin. Into on aina ottanut maa-
liintulosta kuvan – eivätkös vaan hevosten turvat ole saavuttaneet
maaliviivan yhtä aikaa, Siviä muistelee.

– Pappi ja Akseli ovat kavereita viimeisen päälle. Kun kilvanajo koittaa, hevosilla on totinen tilanne. Viikonloppuna, jolloin kilvanajo toteutetaan, kunnan asukasmäärä lisääntyy lähes puolella. Myös romaneja tulee kaukaa viikonlopun tapahtumaan. Sunnuntaina pappi Perkko katsoo saarnastuolista tyytyväisenä. Kirkko on tupaten täynnä kuulijoita. Papin vaimo Loviisa touhuu pappilaan kirkkokahveja. Mitä mieltä olet, jos menemme tulevana syksynä auttamaan Loviisaa? Sella ehdottaa katsoen kysyvästi siskoaan.

– Totta kai menemme, emme voi poiskaan olla. Kerran kysyin Loviisalta, harmittaako häntä, kun Perkon puhe menee ohi korvien kirkkokahveja touhutessa. Loviisa naurahti sanoessaan, että oli kuulut Perkon saarnaa jo edellisenä päivänä. Loviisa on mielellään hevosien kyydissä, ohjaksia Perkko ei ole antanut Loviisan käteen. Hevosajo kuuluu olevan miesten hommia. Perkko ja Akseli olivat kuulemma tehneet tarkat säännöt kilvanajoa varten. Jopa nimet olivat laitaneet sääntöpapereihin. Ennen kilpailua he tarkastavat kummankin ajorattaat. Ohjastajien pukeutumisestakin on tarkat ohjeet. Heidän on pukeuduttava juhlapukuun eli pappi ajaa musta puku yllään. Valkoisen paidankauluksen on oltava kaulassa. Akseli pukeutuu romanien juhla-asuun. Käsiä peittää valkoiset silkisormikkaat. Papin päässä on oltava musta lierihattu. Akseli saa puolestaan pitää värikästä lierihatua päässään. Silmät on suojattava mustilla aurinkolaseilla, Siviä selostaa.

– Muistaakseni pappi on aina käyttänyt kisoissa matalia juhlaenkkiä, jotka ovat monesti ajon jälkeen kuraa täynnä. Sen sijaan Akselin sukat eivät ole kurassa, sillä jalkoja komistaa pitkävartiset mustat saappaat. Saappaat on lankattu niin kiiltäviksi, että niiden varsista voi nähdä oman kuvansa, Sella naurahtaa.

– Mikä meidän vaimojamme niin naurattaa? kuuluu Sellan ja Siviän selän takaa.

– Meidän rakkaat miehemme ovat heränneet. Lähden keittämään aamukahvit, Siviä touhuua.

– Mikäpä kiire tässä on, istutaan hetki aamuauringosta nauttien, Into ehdottaa haukotellen.

– Kaikki sanovat, että olemme Siviän kanssa kuin kaksi marjaa. Mistä kummasta erotatte meidät? Sella ihmettelee.

– Samaa olemme mekin ihmetelleet. Erotatte meidät, vaikka olemme täysin samannäköisiä, Iisakki pohtii.

– Kai joku sisäinen vaisto laittaa tunnistamaan. Meitä nauratti papin ja Akselin hevosten jokavuotinen kilvanajo. Ajot ovat paikallaan. Se on huvittavaa, kun pappi Perkko on ajon jälkeen kuran peitossa. Miksi hän ei laita samanlaista kurasuojaa rattaiden eteen niin kuin Akselin rattaissa on? Siviä katsoo kysyvästi.

– Hyvä, kun ajot lähtivät puheeksi. Perkko on tehnyt tarkan laskelman. Kurasuoja hidastaa vauhtia sekunnin kierrosta kohti. Perkon mukaan kurasuoja hidastaa menoa kaksi sekuntia kahden kierroksen aikana. Ne sekunnit saattavat olla ratkaisevia. Miehet ovat tarkkaan mitanneet kierroksen pituudenkin – seitsemänsataaviisikymmentäneljä metriä, Into selvittää.

– Mistä moisen lukeman ovat keksineet? siskokset ihmettelevät.

– Oikeastaan se on salaisuus. Voinee tuon aviopuolisoille kertoa. Olimme kilpailun jälkeen saunomassa. Siitä on tullut perinne. Mekin ihmettelimme kierrospituutta. Lopulta Akseli valaisi asiaa. Kierroksen pituus tulee hänen ja Akselin onnennumeroista. Viime yönä näimme melkoisen näytelmän kilvanajopaikalla. Olimme juuri lopettamassa muurahaisten seuraamista. Se on viimeinen tutkimus, jonka perusteella kerromme tämän kesän tulevasta säästä. Papin vaimo Loviisa tuli ravipaikalle. Hän toi mukanaan maitokärryllä vesiastian, herätyskellon ja vaa'an ja asetti ne maaliviivan luo. Emme tahtoneet uskoa silmiämme. Perkko tuli paikalle kilpakärryä vetäen. Loviisa katsoi herätyskelloa ja antoi Perkolle käskyn juosta. Perkko totteli

käskyä, kunnes pysähtyi maaliviivan luo kysyen aikaa. Loviisa tuumasi ilmiselvästi pettyneenä, että aika on huono. Huuliaan lipoen Perkko pyysi mehua. Loviisa sanoi huolissaan, että mehunjuonti ei tule kuuloonkaan, paino ei putoaisi mehua juomalla. Vettä sentään tarjosi. Seuraava toimenpide oli Perkon punnitus. Loviisa kauhistui nähdessään vaa'an näyttävän satakaksi kiloa. Sanoi, ettei hän ollenkaan ihmettele, jos hevonen ei jaksa juosta. Perkko juoksi kuusi kierrosta. Joka kierroksen jälkeen Loviisa punnitsi miehensä. Viimein Perkko poistui kentältä voipuneena rattaita vetäen. Hän aikoo todella voittaa syksyn ajot. Perkko uhosi Loviisalle pudottavansa painoaan runsaat neljäkymmentä kiloa, jonka jälkeen rattaat eivät paljon painaisi, lisäksi kertoo.

– Nyt mennään aamukahvia nauttimaan. Kiehautan kunnon kahvit. Saatte odotellessanne kertoa tutkimustuloksista, Siviä touhuua.

2. LUKU

Kaksi uutuuttaan kiiltävää keinutuolia keskellä avaraa pirttiä lisää Kentisestään viihtyisän huoneen kodikasta tunnelmaa. Siviä ja Sella ostivat miehilleen syntymäpäivän kunniaksi tuolit, joissa nämä voivat lepuuttaa ajatustaan. Veljekset potkaisevat keinut pieneen liikkeeseen.

Into alkaa selostaa tutkimuksen tuloksia.

– Luonnon seuraaminen oli melkoinen projekti. Ei yksistään luonnon, sillä aloitimme työn taivaan tutkimisesta. Onneksi olemme lukeneet tähtikartat pitkään muistiin. Kaukoputken hankkiminen tuli kalliiksi, mutta kaukoputki helpotti suuresti pitkän matkan havainnointia. Viime yönä teimme lopullisen läpimurron tutkimuksissa, jotka koskevat tämän kesän tulevia sääilmiöitä. Seurasimme muurausten edesottamuksia ja analysoimme niitä. Emme olleet uskoa silmiämme.

– Odottakaa hetki, laitan pienen pöydän keinujen väliin ja tuon kahvit siihen tarjolle. Aamuyöstä ennen aamutöitä pyöräytimme rusinapullat tutkimuksen päättymisen kunniaksi. Teidän on mukavampi kertoa raportista, kun hörppäätte kahvia pullan kera. Täytyy taas kehua, miten komeat miehet meillä on. Vieläpä tekevät vaativia tutkimuksia, Sella kehaisee ja menee Siviän kanssa antamaan suukot miestensä pääläelle, josta hiukset ovat jo ajat sitten karanneet pois.

– Olemme mekin monta kertaa tuumanneet, miten hyvät vaimot saimme teistä siskoksista. Ilman teitä emme olisi näin vaativaa ja

pitkäkestoista projektia pystyneet tekemään. Tuon tuosta pöytä on ollut täynnä tutkimuspapereita. Niin muuten on nytkin. On tämä rusinapulla taas vertaansa vailla. Emme olleet uskoa, miten kiireisiä muurahaiset olivat. Hirmuista vauhtia kuljettivat hirttä kekoon. Yhtäkkiä kaksitoista muurahaista tuli takajalkojensa varassa kantaen etujaloisinaan isoja hirsii, joita ne veivät keon yläosaan ja lähtivät heti hakemaan uusia, veljekset valaisevat tutkimusta.

– Kertokaa ihmeessä! Ei saa pitää enää jännityksessä! Mitä tulevan kesän säät pitävät sisällään? Siviä hoputtaa.

– Kerrotaan, kerrotaan. Nyt on ollut yksi viikko erittäin lämmintä. Myös kosteus on riittänyt luonnossa. Seuraava viikko on samanlainen. Sen jälkeen on tukahduttavan kuumaa. Vettä ei sada yhtään. Lähes kaikki kasvillisuus kuivuu. Syyskuun viimeisenä päivänä alkaa sataa. Vettä tulee valtava määrä, Iisakki pohtii potkaisten keinun uuteen liikkeeseen.

– Jos tuota eivät meidän miehemme kertoisi, olisi vaikea uskoa. Papin ja Akselin hevosten kilvanajo on lokakuun alussa. Kilvanajosta tulee kura-ajo, Sella naurahtaa.

– Takuuvarmasti tulee kura-ajo. Joka tapauksessa on otettava kuva hevosista maaliin tullessa. On tehtävä vanerista suoja, ettei kamera kastu, Iisakki harkitsee.

– Eli on aivan turha tehdä toukotöitä. Eikä heinäntekoa ole tulevana kesänä. Missä meidän karjamme laiduntaa kesällä? Siviä kauhistelee.

– Meidän karjallemme on riittävästi ruokaa. Navetan takaa alkaa monen hehtaarin lehtometsä. Siinä on kosteutta riittävästi. Monet lähteet pitävät huolen kosteudesta. Meillä on moneksi vuodeksi heiniä eläimille. Samoin vilja-aitta on melkein täynnä. Kaikilla ei ole niin hyvä tilanne. Jo lapsena ollessani meidän molempien vanhemmat pohtivat, että karjalle on oltava ylimääräistä ruokaa moneksi vuodeksi, Into muistelee.

– Ei riitä, että me tiedämme huonon satokauden olevan tulossa. Entä toiset – laittavat viljan kasvamaan. Se on turhaa työtä. Olisiko syytä laittaa lehteen tiedote, kuinka kato uhkaa tulevan kesän satoa ja pahimmillaan seuraavankin vuoden sato voi olla uhattuna? sisarukset pohtivat.

– Tuo on hyvä ajatus. Otapa Siviä kynä ja paperia, me sanelemme ilmoituksen. Täytyy korjata asentoa, jotta ajatus luistaa paremmin, Iisakki toteaa ja suoristaa samalla ryhtiään keinutuolissa.

– Tässä on muistiinpanovälineet. No niin, alkakaahan sanella.

Tulevan kesän säät

Teimme pitkän tutkimusjakson koskien tulevan kesän säitä. Tarkkailun kohteena olivat taivaan moninaiset merkit. Kohdistimme tutkimusta myös eläinkuntaan, tietenkin puustoon ja kasvillisuuteen. Valitettavasti tulevan kesän sää on katastrofaalinen. Kaikki kasvillisuus tulee kuivumaan. Mielestämme pelloille on turha tehdä mitään.

Olemme itseoppineita sääprofeetoita eli meidän ajatusmaailmaamme ei ole manipuloitu. Voimme vakuuttaa, että ennustuksemme pitää täysin paikkansa.

*Veljekset Into ja Iisakki Routa
itseoppineet sääprofeetat*

Sopivasti postinkantaja tuo postin pihamaassa olevaan postilaatikkoon. Sella kiikuttaa kirjeen postimiehelle. Pirtissä on mietтелиäs tunnelma – eikä ihme –, sillä tuleva kesä on monelle raskas.

Into luo silmäyksen nurkkakaappiin, josta silmä havaitsee avaimattoman kirjeen.

– Lukaisepa Siviä, mitä tati kirjoittaa. Kirjeen tulosta on jonkin aikaa.

– Pieni hetki, lukaisen kirjeen. Tätinne on joka asiassa järjestyksen ihminen. On laittanut päivämääränkin kirjeeseen. Se on tullut jo puolitoista vuotta sitten.

Tervehdys teille!

On jonkin aikaa viimeisestä yhteydenotosta. Näin teitä viimeksi, kun juhlimme teidän kaksoishäitänne. Teillä on hyvät vaimot. Teidän tapauksessanne pitää paikkansa sanonta: ”Ei pidä lähteä merta edemmäksi kalaan.” Vaimojenne ja teidän vanhemmat tekivät aina yhteistyötä. Heidän ajatusmaailmaansa ei epä-sopu saanut otetta. Erityisesti jäi mieleeni heidän sanontansa, että on aina autettava toista ihmistä ja omat työt voi tehdä myöhemmin. Uskon sen perinnön olevan myös teidän ohje-nuoranne. Vaikka maallinen omaisuus ei saa teistä otetta, on paikkanne tilojen yhdistymisen jälkeen kunnan suurimpia, jopa suurin. Näin tätinä on ilo huomata, ettei raha sotke teidän hankkeitanne. Panostatte itseopiskeluun ja maailmankaikkeuden pohdiskeluun. Olen kuullut, että viime aikoina on tulevien ilmojen ennustaminen ollut lähellä sydäntänne. On korvaamatonta, kun ihmiset saavat tietää, minkälaisia säitä on tulossa.

Minun luonani käy tämän tästä puunostajia. Heidän mukaansa omistan roppakaupalla metsää, joka on mukamas ylivanhaa. Yksi ostajista sanoi, että katajat ovat kasvaneet tukkipuun paksuisiksi. Viime viikolla laitoin evästä reppuun ja lähdin koirani kanssa aikaisin kulkemaan tilan rajoja pitkin. Aurinko oli las-kemassa, kun palasin kotimökille. En minä tiedä, minkä verran omistan maata. Kuljin rivakkaa vauhtia. Miesvainajani kehui, että hänen vaimollaan eli minulla on rivakat jalat.

Kerronpa nyt, niin asia jää ennakkoon paperille. Olen tehnyt vähästä omaisuudestani testamentin teille. Mieheni oli asiasta samaa mieltä. Testamentissa taataan Akselille polttopuut tal-veksi, jos hän niin haluaa. Tutustuin Akseliin jo lapsena. Hänen

Röykky ja Kiilumavaara ovat naapurikuntia.
Röykyn kunnassa asuvat veljekset
Into ja lisäksi Routa perheineen eivät lähde
mukaan nykymaailman kotkotuksiin.

Romanipariskunta Akseli ja Riina tuntevat
olevansa samalla aaltopituudella veljesten
kanssa.

Roudan veljesten lihamyllystä tulee maailman-
kuulu. Veljekset kutsutaan esittelemään
sitä Päivänsäde-liiton kokoukseen Tolgramiin.

Ukrainan sota huolestuttaa kaikkia.
Onko Suomikin uhattuna?

9 789523 303386